

L'acció tutorial a l'Educació Primària

Autor: Mengual Caudeli, Aina (Maestro. Especialidad en Educación Infantil Graduado de Primaria con Mención en Lengua Inglesa. Asesora de formación del CEFIRE).

Público: Mestres d'Educació Primària. **Materia:** Totes les matèries (transversal). **Idioma:** Catalán.

Títol: L'acció tutorial a l'Educació Primària.

Resumen

L'escola actual defineix un nou perfil del docent encarregant-li dur a terme una acció tutorial, intervenció que pretén orientar i ajudar l'alumne en el seu procés d'ensenyança-aprenentatge. Aquesta labor és responsabilitat de tot el professorat amb tot l'alumnat, encara que, a nivell institucional, alguns docents són anomenats mestre-tutor d'un grup determinat sobre el qual van a implicar-se més en esta acció tutorial. El tutor actua tenint en compte tot les dimensions de la personalitat de l'individu, tant a nivell cognitiu com afectiu-social. Serà fonamental en moments evolutius i educatius crítics com els que es produeixen en educació infantil i primària.

Palabras clave: acció tutorial, paper del mestre, tutor.

Title: The tutorial action in Primary Education.

Abstract

The current school defines a new teacher profile by instructing him to carry out a tutorial action, an intervention that aims to guide and help the student in his teaching-learning process. This work is the responsibility of all the teachers with all the students, although, at the institutional level, some teachers are called master-tutors of a specific group on which they will be more involved in this tutorial action. The tutor acts taking into account all the dimensions of the personality of the individual, both cognitive and affective-social.

Keywords: tutorial action, role of the teacher, tutor.

Recibido 2017-12-05; Aceptado 2017-12-13; Publicado 2018-01-25; Código PD: 091013

La intervenció del docent com a tutor té com a objectiu el recolzar i orientar els seus alumnes al llarg de la seva ensenyança en les diferents etapes educatives, intentant que tinguin un desenvolupament integral en tots els seus nivells i una formació que els garanteixi aprenentatges significatius i funcionals que puguin ser-los útils al llarg de la seva vida, independentment de quina sigui la seva futura dedicació.

Aquesta funció de suport i orientació no naix amb la figura actual del tutor, sinó que l'acció tutorial està lligada a la història de la mateixa acció docent. Tot seguit exposo breument una sèrie de consideracions històriques sobre la funció tutorial al llarg de distintes èpoques:

El terme tutor, derivat del llatí "tueri", que significa "protector", apareix com a tal en castellà en el primer quart del segle XV i fa al·lusió "a qui protegeix a un menor o a una altra persona desvalguda". La seva labor fonamental en aquests temps i durant segles després ja feia referència a guiar la persona al llarg de la seva vida per a procurar el seu desenvolupament, un desenvolupament centrat en la formació moral i religiosa. En 1575, Huarte de San Juan va exposar en el nostre país les primeres idees sobre orientació tutorial a través de la seva obra «Examen de ingenio para las ciencias,» obra clau a partir de la qual va començar a considerar-se la importància de la figura del tutor. Aquesta concepció moral i religiosa es manté fins al segle XIX, a partir del qual van deixant-se arrere aspectes religiosos i morals d'acord amb l'evolució de l'educació, i comença a posar-se èmfasi en la producció de coneixements d'una manera pragmàtica.

Amb la Llei General d'Educació de 1970, ens arriba el primer referent legal sobre la figura del tutor, idea que es manté i reafirma en la LOGSE, dient en l'article 60 que la tutoria i orientació dels alumnes formarà part de la funció docent. Finalment, la nostra actual Llei Orgànica de Millora de la Qualitat Educativa parla de la tutoria en l'article 91 sobre funcions del professorat, especificant concretament la funció de la tutoria dels alumnes, la direcció i l'orientació del seu aprenentatge i el suport en el seu procés educatiu, en col·laboració amb les famílies.

Per tant, veiem com la labor de suport i orientació en el procés d'aprenentatge de l'alumne és una activitat integrada actualment en el currículum i no una iniciativa juxtaposada a la bona disposició d'alguns professors o professores. Aquesta mateixa idea es reflecteix en el text Orientació i tutoria, pertanyent a les anomenades "Caixes Rojass" del MEC per a

L'Educació Primària, segons el qual el tutor ha de centrar la seva labor docent en tres funcions fonamentals: ensenyar a pensar, ensenyar a ser persona i ensenyar a conviure.

En primer lloc, ensenyar a pensar ja està considerat avui en dia com un principi d'intervenció educativa, segons el qual, l'alumne, orientat pel tutor, ha d'aprendre a utilitzar el seu pensament de manera que aquest el condueixi a la resolució de problemes i situacions cognitives amb el major èxit possible, aplicant diverses tècniques d'estudi i processos lògics de resolució. Sempre ocuparà algun lloc especial en el nostre record aquell tutor que ens va ensenyar a resumir, a sintetitzar informació, a fer esquemes i a estudiar aplicant la lògica i no utilitzant la memòria repetitiva: aquell magnífic mestre amb el que vam aprendre a aprendre.

Un bon tutor també ha d'ensenyar als seus alumnes a ser persones, sobretot tenint en compte que la construcció de la identitat personal s'efectua des dels primers anys de vida i escolarització, i per tant, el paper del tutor serà fonamental en la conformació d'una imatge corporal, l'elaboració del concepte d'un mateix i el desenvolupament de l'autoestima.

Molt vinculat a l'àmbit d'ensenyar a ser persona es troba el d'ensenyar a conviure, ja que la personalitat de cada alumne influirà sens dubte en el tipus de socialització d'aquest. En aquest sentit, el tutor deurà, des dels seus inicis amb un grup determinat, fomentar valors de respecte, tolerància i companyerisme proposant situacions de treball en grup i resolució de conflictes.

COL-LABORACIÓ AMB LES FAMÍLIES

Una de les funcions principals de la tutoria és assegurar la connexió de l'educació familiar i escolar, afavorint la participació dels pares en l'educació dels fills de manera coordinada amb l'escola. Aquesta coordinació no sempre és fàcil, ja que implicar els pares comporta no sols un acte de voluntat, sinó també la posada en pràctica d'una sèrie de tasques constants com les següents:

- Proporcionar a la família informació clara i directa sobre els aspectes essencials del funcionament de la tutoria, com ara objectius, funcions, línia d'actuació i horari d'atenció.
- Organitzar reunions informatives trimestrals on destacar els aspectes fonamentals que afecten la programació del curs dels seus fills, com per exemple activitats manuals innovadores, excursions i possibles viatges, festes o altres esdeveniments que puguin interessar als pares.
- Arreplegar la informació que els pares poden proporcionar amb vista a un millor coneixement de cada alumne.
- Conèixer l'ambient familiar de l'alumne a través del contacte amb els pares.
- Informar periòdicament els pares sobre la conducta de l'alumne i rendiment acadèmic.
- Oferir als pares la possibilitat de realitzar propostes o reclamacions, afavorint una actitud positiva d'estos cap al centre docent.
- Comptar amb l'opinió dels pares a l'hora de prendre decisions formatives importants: canvi en la metodologia, necessitat implicació d'alguns pares en una activitat determinada, explicació de temes que puguin resultar moralment conflictius per a algunes famílies, com ara sexe i religió, o treballs amb materials alternatius que els propis pares poden ajudar a aconseguir.

En definitiva, emprenent accions d'aquest estil, s'assentaran les bases per a un treball coherent i coordinat que harmonitzi de manera eficaç la labor orientadora del centre i de la família.

FUNCIONS EN RELACIÓ AMB L'EQUIP DOCENT I ALTRES PROFESSIONALS

Aquestes funcions tenen sentit partint de la idea que les tasques d'ajuda i orientació a l'alumne no corresponen en exclusiva al tutor, sinó que han de ser assumides per tot l'equip de professors encara que el procés d'ajuda s'intensifiqui i personalitzi en la figura del tutor. Així, el tutor ha de mantenir relació i estar coordinat amb tots els especialistes que donen classe al seu grup d'alumnes i amb aquells que atenguin necessitats educatives de suport específic que puguin presentar alguns alumnes. És a dir, tot tutor d'educació primària ha de treballar conjuntament amb els especialistes de música, educació física, llengua estrangera i religió, així com, si hi haguera necessitat, amb mestres d'educació especial, els

especialistes en audició i llenguatge, educadors socials i psicopedagogs. Entre les funcions que el tutor haurà de dur a terme mantenint relació amb aquests professionals, destaquem les següents:

- Mantenir contacte continu amb els diversos especialistes per a detectar possibles problemes socials o dificultats d'aprenentatge dels alumnes.
- Realitzar activitats que, a causa del seu caràcter transversal, siguin comuns a les distintes àrees i permeten establir fórmules de connexió que facin possible la globalització en els processos d'ensenyança i aprenentatge.
- Organitzar reunions periòdicament amb l'equip docent i altres professionals per a intentar solucionar conjuntament possibles problemes que sorgeixin en les diferents classes a què assisteix el seu grup d'alumnes, tant a nivell grupal com individual.
- Reunir-se amb la resta de tutors per a comentar aspectes de la programació didàctica, realitzar propostes de millora de cara a cursos següents, acordar activitats per dur a terme de manera conjunta i comentar problemes i esdeveniments del dia a dia en l'aula.
- Coordinar les sessions d'avaluació trimestrals.
- I acordar un seguiment i atenció especialitzada d'aquells alumnes que presenten necessitats educatives de suport específic.

Tot allò que s'ha exposat fins al moment ens indica que la tasca del tutor requereix implicació, compromís i sentit de la responsabilitat per la seva banda. Com va dir A. Marchesi, secretari general de l'Organització Internacional d'Educació (OIE) "Un dels punts clau del procés de reforma de l'ensenyança mamprés en el nostre país és la concessió d'un paper de màxima responsabilitat al docent". En aquest sentit, sèrie convenient que tot tutor posseïra una sèrie de qualitats i característiques, definint així en ell, el PERFIL DEL BON TUTOR. Seguint autors com a Pastor i Romà en el seu llibre <<La Tutoría>>, publicat a Barcelona en 1979, el tutor necessita un perfil d'habilitats en tres dimensions:

- En una primera dimensió es troben les qualitats humanes, com ara l'empatia, la maduresa intel·lectual i afectiva, la sociabilitat, la responsabilitat i la capacitat d'acceptació.
- En segon lloc, tot tutor ha de posseir qualitats científiques, és a dir, coneixement en profunditat del plantejament curricular, tenir nocions de psicologia del desenvolupament en l'edat escolar, i una formació pedagògica bàsica.
- Finalment, esta obra parla de qualitats tècniques com l'eficàcia en el treball, la planificació del curs a través de programacions didàctiques i la capacitat d'intervenció i coordinació.

Bibliografía

- CAMPOY, T.J. y PANTOJA, A. (2000): Orientación y calidad docente, pautas y estrategias para el tutor. Madrid: EOS
- EPOE (1987): Técnicas de Acción Tutorial. Córdoba: EPOE de Córdoba
- GIL, R. (2001): Manual para tutorías y departamentos de orientación : educar la autoestima, aprender a convivir. Barcelona: CissPraxis
- ROMÁN Y PASTOR. (1979): La tutoría. Barcelona: CEAC